

В результаті розгляду ролі принципу справедливості у сучасному цивільному законодавстві України робиться висновок, що принцип справедливості є системоутворюючим принципом, який складає із спеціальних принципів цивільного законодавства України певну систему, що здатна узгодити правила поведінки, встановлені у Кодексі, а також подолати прогалини у нормах права.

Розглянувши принцип справедливості як системоутворюючого принципу дає змогу зробити висновок, що принципи добросовісності і розумності є допоміжними принципами щодо принципу справедливості. Дотримання принципу добросовісності і розумності спрямоване на належне і реальне виконання зобов'язань.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Н. Kupiszewski. Prawo rzymskieawspólczeność / Kupiszewski H. – Warszawa, 1998.
2. Кантанович Я.А. у кн.: Завадський А.В. К учению о толковании гражданских законов: Новейшие течения по етому вопросу в немецкой литературе (школа свободного права и др.) Казань, 1916. – 190 с.
3. Цивільний кодекс України: Коментар. – Х. : ТОВ «Одісей», 2003 – 432 с.
4. Гаджієв Г.А. Конституційні принципи добросовісності // Держава і право. – 2002. – № 7. – С. 58-61
5. Гвидо Паделлетти. Учебник истории римського права – Одеса : Типографія П.А. Зеленого, 1883. – 200 с.
6. Дигесты Юстиниана / Избр. фрагменты в пер. и с прим. И.С. Перетерского. – М., 1984. – 342 с.
7. Харитонов Є.О. Рецепція римського приватного права. – Одеса: АО БАХ-ВА, 1996. – 243 с.

Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕНАЛЕЖНЕ НАДАННЯ ПОСЛУГ ПЛАСТИЧНОЇ ХІРУРГІЇ

Питання, що стосується цивільно-правової відповідальності є одним із найбільш складних в цивільно-правовій науці. Водночас, відшкодування завданої шкоди є найбільш адекватним способом захисту прав громадян, в тому

числі і у сфері прав громадян на охорону здоров'я і медичну допомогу (ст. 49 Конституції України).

На специфіку цивільно-правової відповідальності при наданні послуг пластичної хірургії впливають як загальні принципи юридичної відповідальності, так і особливості властиві послугам в сфері пластичної хірургії, зумовлені специфічним суб'єктним складом, характером порушених прав та обов'язків, які виникають між пацієнтом та виконавцем послуг стосовно здоров'я пацієнта.

Саме за наявності загальних умов відповідальності виникає цивільно-правова відповідальність у сфері надання послуг пластичної хірургії. До таких умов відносять: протиправність поведінки (дій або бездіяльності) виконавця послуг; шкода, як наслідок протиправної поведінки; причинний зв'язок між шкодою та протиправною поведінкою; вина [1, с. 317].

Протиправність поведінки, що є обов'язковою умовою настання цивільно-правової відповідальності, являє собою факт невиконання або неналежного виконання умов договору, вимог закону чи інших правових актів, а також інших вимог, що звичайно ставляться до медичної діяльності. На сьогодні, як свідчить судова практика, особливо проблемним є визначення ознак протиправності у діях виконавця при наданні ним послуги пластичної хірургії.

На жаль, для дій лікарів пластичних-хірургів взагалі не передбачено жодних правил та інструкцій, так як у сфері медичної діяльності на сьогодні не існує нормативно встановлених стандартів і вимог якості надання послуг пластичної хірургії. Тому поширеними є випадки вільного використання пластичними хірургами різних діагностичних, лікувальних, реабілітаційних методик і схем. Разом із тим лікар повинен діяти в інтересах пацієнта відповідно до вимог, які є науково обґрунтованими і загальноприйнятими у медичній практиці. Крім цього, сторони у договорі можуть також передбачити певні вимоги, яких повинен дотримуватися лікар при наданні послуги.

Найголовнішою особливістю послуги в пластичній хірургії є те, що результат не завжди може бути гарантований особою, яка її надає, так як індивідуальні властивості кожного людського організму не завжди можна до кінця врахувати. Наступною обов'язковою умовою настання цивільно-правової відповідальності при наданні медичних послуг є наявність шкоди. У доктрині шкода розглядається як певний негативний наслідок протиправної поведінки, що полягає у втраті або применшенні певного майнового чи немайнового блага [2].

Обов'язковою умовою відповідальності за заподіяння шкоди є причинний зв'язок між протиправною поведінкою та заподіяною шкодою. У заподіювача не виникає обов'язку відшкодувати заподіяне, якщо шкода не є наслідком його протиправної поведінки, а сталася з іншим причин, зокрема внаслідок індивідуальних особливостей організму пацієнта або через недотримання пацієнтом медичних рекомендацій [3, с. 598-599].

Наявність вини заподіювача шкоди, що становить суб'єктивну сторону цивільного правопорушення і яка базується на протиправності поведінки – являється ще однією умовою настання цивільно-правової відповідальності.

Слід зазначити, що вина не завжди є обов'язковою умовою настання відповідальності. Все це зумовлено тим, що для цивільно-правової відповідальності важливим є не покарання, а відшкодування шкоди потерпілому в повному обсязі, а також, договори про надання послуг пластичної хірургії можна трактувати як договори без гарантії досягнення успіху, тому вина в деяких випадках не має жодного юридичного значення для притягнення правопорушника до цивільної відповідальності [4, с. 67].

Незважаючи на те, що основні положення договірної відповідальності визначаються цивільним законодавством, сторони наділяються правом не тільки включати в договір права і обов'язки, не передбачені законом, але і встановлювати за їх порушення відповідні санкції [5], тобто розширювати і уточнювати нормативні приписи щодо договірної відповідальності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Смотров О. І. Порушення виконавцем договору щодо оплатного надання медичних послуг як необхідна умова цивільної відповідальності // Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2002. – Вип. 18. – С. 317.
2. Заїка Ю. О Українське цивільне право: навчальний посібник. – Правова Єдність. – 2008. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1398062744927/pravo/zagalni_polozhennya_pro_dogovori
3. Сенякин И. Н. Понятие, признаки и виды юридической ответственности // Теория государства и права : курс лекций / под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. – 2-е. изд., перераб. и доп. – М., 2001. – С. 598-599.
4. Паришкура В. В. Проблемні аспекти цивільно-правової відповідальності без вини // Вісник вищої ради юстиції. – 2010. – № 2. – С. 67. – Режим доступу: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik02_09.pdf.
5. Гринько С. Д. Непереборна сила як безумовна підстава звільнення від відповідальності в цивільному праві України // Університетські наукові записки. – 2007. – № 2 (22). – С. 187.